

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50
mesec 2,20

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5,50
mesec 1,70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 154.

V Ljubljani, v torek 9. julija 1901.

Letnik XXIX.

Zavarovalništvo.

Ker je zopet zbran dež. zbor, oglašajo se zopet razna mnenja o deželni zavarovalnici. Liberalci čutijo, da so silno oškodovani kranjsko deželo, ko so napovedali boj deželni zavarovalnici. Dokazovali so, da je deželna zavarovalnica nemogoča, da ne more vstrajati in se vzdrževati, ter slikali ves položaj kot tak, da sploh zavarovanja ne more voditi nihče drugi, nego privatna kapitalistična podjetja.

Tudi dež. odbor ni vedel nič početi s tem vprašanjem. Z izgovorom, da je treba čakati šele državnega okvirnega zakona, se je stvar odložila — od kalendas Graecas. Drugod niso tako bojazljivi, ampak krepko napredujejo. Dunajska deželna zavarovalnica, katera deluje v ravno tistih pravnih razmerah, kakor bi delovala naša, je v kljub groznemu nasprotstvu židovskih konkurenčnih zavodov razvila jako lep napredek.

Da bodo razni gospodje videli, kako mnogo se da storiti, ako se s a m o h o č e, podamo iz zadnjega poročila nižjeavstrijske deželne zavarovalnice nekaj števil. Mi se ne bomo s takimi ljudmi, kakor so „Narodovci“, mnogo kregali, tudi ne odgovarjali na njih psovke; pri teh številkah si naj vsakdo misli, kar hoče.

Nižjeavstrijska deželna zavarovalnica proti ognju je imela koncem leta 1900 61.549 udeležnikov z zavarovano svoto 669.085.641 K. V onem letu se je število zavarovancev zvečalo za 11.329 udeležencev — gotovo jako hiter in vesel napredek. Ta del posluje še le tretje leto. Zdravi ljudski razum spoznava v nji prava gospodarska načela, in to ji daje moč in rast. Vkljub temu, da ta zavarovalnica zahteva le majhne premije in da v nasprotju z drugimi zavarovalnicami — 2% donesek k požarnobrambovskim namenom plačuje iz svojega, ji je vendar mogoče, da dobiva svoje varnostne zaklade po pravilih.

Razmerje je sledeče: Premije znašajo 573.956 K 97 h, izplačila za škode pa

231.680 K 97 h (40.35%). Tekoči upravni troški so se tako znižali, da znašajo zdaj le 18.3%, namreč 105.263 K 94 h od 573.956 K 97 h. Tretje upravno leto končuje se s prebitkom 33.823 K 92 h. To je vsekako ugoden uspeh, kateri daje najboljšo upanje za prihodnost.

Zavarovalnica za življenje in za rente je svoje drugo upravno leto tudi dobro končala, ker izkazuje poleg razširjenega prometa tudi jako ugoden finančni uspeh. Koncem l. 1900 je štela 17.932 pogodb o zavarovani glavni 26.926.598 K in letno rento 125.875 K 33 h. Veselo znamenje pri tem oddelku je zlasti to, da se kmečko ljudstvo pod vplivom deželne zavarovalnice vedno pridneje udeležuje tudi osebnega zavarovanja. Na kmete odpade 2391 polic s kapitalom 4.899.317 K. To je 14% vsega števila in 18.2% glavnice. V tem se vidi največja dobrota tega zavoda. Kolik napredek se pač doseže med kmečkim ljudstvom v vsakem oziru, ako se tudi poljedelci začno udeleževati zavarovanja za rente!

Ta oddelk je imel dohodka na premijah 1.463.867 K 17 v. Te številke se razumejo še le tedaj, če se primerjajo s številkami drugih zavarovalnic. Najmočnejša zavarovalnica v Avstriji je vkljub najenergičnejšemu delovanju šele osmo leto svojega obstanka dosegla toliko svoto zavarovane glavnice in šele enajsto leto večji dohodek na premijah, nego deželni zavod drugo leto svojega obstanka.

Zavarovalnica za govejo živino obstoji šele drugo leto, a uspehi so že očitni. Zanimanje za zavarovanje živine, za racionalno oskrbovanje, za zboljšanje pasem se je ravno vsled zavarovalnice zopet zbudilo. Krajevnih zavarovalnic je na Nižjeavstrijskem že mnogo. Te se zdaj združujejo v deželni zavarovalnici; v njej čutijo popolno varnost, ker se polovica rizika razdeli na mnogo večje število udeležencev. Povprečna vrednost zavarovanih goved je 221 K 59 h. Povprek je bil uspeh sledeči: Premij je došlo 254.256 K 87 h. Od povra-

čila pri škodah je nosila deželna zavarovalnica 214.144 K 35 h., krajevna društva pa 212.104 K 39 h. Ta uspeh nižjeavstrijske zavarovalnice je primeroma jako ugoden, ker daleč prekaša celo bavarske uspehe. Na Bavarskem je deželna zavarovalnica po 4let. delovanju dosegla, da je bilo zavarov. 9.71% vseh goved v deželi, dunajska je pa po dveh letih dosegla, da je zavarovanih 25.35% vse nižjeavstrijske govede. Kadar prodere popolnoma načelo javnega zavarovanja in ko bo vlada, ki zdaj nič ne pomaga, storila svojo dolžnost, bodo uspehi še lepši.

Zavarovalnica za konje je v osmih mesecih dosegla, da je sedaj že 18% vseh nižjeavstrijskih konj zavarovanih. Premije so donesle 196.000 K. Izdalo se je do slej 218 oškodnin v znesku 88.600 K.

Zavarovalnica protitoči je imela zavarovano vrednost 5.941.000 K. Takoj prvo leto je prestala ta zavarovalnica odločilno krizo in se je izkazala kot popolnoma solidno. Takoj, ko se je osnovala, je toča v mnogih krajih hudo pobila, a v kljub temu, da je zavarovalnica morala izplačati nenavadno visoke vsote, je vendar vse poravnala, ne da bi bilo treba seči po varnostnem zakladu. Zdaj pa izkazuje že prebitek 48.196 K 63 h. Zadnji čas ji je škodovalo precej to, da so začeli delati postaje za streljanje proti toči. Kmetje so mislili, da zdaj nikdar več toče ne bo, ker jo bodo kar sproti preganjali, in so začeli opuščati zavarovanje. A po škodi se bodo že izpametovali. Iz tega se vidi le to, da bo treba izvesti sčasom prisilno zavarovanje.

Za zavarovalnico proti nezgodam in za poroštveno dolžnost, ki posluje kakih osem mesecev, je bilo treba obširnih priprav. A tudi tu je začetek dobro osnovan. Posebno za zavarovanje poroštvene dolžnosti se zanimajo nižjeavstrijske občine.

Iz tega splošnega pregleda se vidi, da se da tudi v okviru sedanjega državnega zakona mnogo storiti, kjer je dobra volja zato. Seveda, kjer imajo bančni agentje vpliv

na postavodajstvo, tam je težko računati na to dobro voljo. A v kljub vsem zaprekam bo ta misel prodrila in gotovo zmagala. Že v svojem začetku ima deželna zavarovalnica povsod najboljši vpliv na gospodarske razmere vsake dežele. Njen namen je znižanje zavarovalnine, večja gotovost zavarovanih predmetov, zmanjšanje upravnih stroškov, omejitev spekulacije v zavarovalništvu, večja poštenost v poslovanju, zavarovalniška bramba se daje tudi manj premožnim, za starost se preskrbi tudi reveži, zabranjujejo se izgube pri živinoreji, z živino se gospodari pametnejše, povzdigne se sploh zupanje v upravo in v lastni obstanek itd. To so dalekosežni smotri, in če se da doseči v začetku že toliko, kolikor so dosegli dunajski krščanski socialci, mora se pač odkrito priznati, da je deželna zavarovalnica dobrodelen zavod tolike važnosti, da morajo ob njeni koristi izginiti razni manj realni nagibi.

Kranjski deželni zbor.

(X. seja dne 9. julija.)

Deželni glavar pl. Detela otvori sejo ob pol 10 uri; vlado zastopa dež. predsednik baron Hein.

Posl. baron Lichtenberg predlaga, naj se z ozirom na bližnji konec zasedanja dež. odboru izroče vse prošnje, ki od danes naprej pridejo na dež. zbor.

Sprejeto.

Nato baron Schwegel utemeljuje samostalni predlog, da se deželni uradniki ne smejo voliti v dež. zbor. Predlagatelj naglašja, da ga ne vodijo nazadnjaški nameni, temveč le praktični oziri na deželne razmere. Dežela potrebuje v svojih uradih in zavodih stalne moči, ki bi kot dež. poslanci le zamujali čas, dasi bi morda uspešno delovali v zbornici. Mi nočemo uradnike kar izključiti od pasivne volilne pravice, temveč le izjeme napraviti, to pa le iz praktičnih oziror, kakor je n. pr. tudi v Trstu. Tudi občine, n. pr. ljubljanska, imajo določbe, da

je trd in sebičen. A namigaval je v svojih besedah nasproti Urbanu prav pogosto na to. Urbanu je bilo hudo pri tem, in vedno je s strahom čakal, kdaj mu reče kar naravnost: pojdi! In vendar bi bil Urbanec ostal tako rad... Zato je bil nasproti Tršku silno uljuden in je tu pa tam tudi v delavnik, kadar je bila kupčija ugodna, dal za polič.

To je bilo do pomladi.

Pomladi pa je začel Tršek vedno bolj pogosto govoriti o tem, da misli zidati in kako da misli zidati. Rad in pred vsakim je razvijal svoje načrte, in če je bilo gostilniško okno odprto, da se je slišalo ven, kjer je brusil Urbanec, se mu je zdelo še bolje.

Zato pa je tudi Urbanec začel misliti vedno bolj pogosto na to, da bi se umaknil in kam bi se umaknil.

Tik ceste, četrte ure proč od Trška, je stala iz opeke sezidana stavbica. Hišica ni bila; pač pa nekaj bivališču podobnega. Svoj čas so jo Lahi imeli za prenočišče. Gospod Vidmar jih je namreč vsako leto klical z Laškega, da so mu delali opeko na roke. Potem pa, ko je gospod Vidmar sezidal tovarno v bližini, mu stavbica ni imela čemu služiti. Dal jo je kovaču Blažonu, ki je imel tam par glav živine in kosil par travnikov. Zato mu je stavbica imela koristiti.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Britvar.

Iz predmestnega življenja. — Spisal Fr. Kočan.

Britvar! E, e, e — kdo bi ga ne bil poznal: britvarja Urbanca?

V predmestju pri Trškovi gostilni je imel svoje bivališče. Tu se je držal. Pod strešnim pomolom ob steni je stal njegov voziček z brusnim kamnom in z malo omaro, kamor je spravljaj Urbanec svoje britve in nože. To je bilo vse britvarjevo premoženje in vse pohoštvo, kar ga je imel. Mesto pod strešnim pomolom je bilo nekako tudi štacuna njegova, kjer je prodajal in ponujal mimoidočim svoje blago. Tako je živel! In to že dolgo — kakor dolgo se ga je vedel kdo spominjati.

»E, e, e — moram iti, da kaj prodam!« je rekal sam sebi ob sobotah popoldne, ko so delavci prihajali iz tovarne. Tedaj je šel vselej z doma in prodajal kar tam na cesti. Trškova gostilna namreč ni stala tik ob cesti, ampak malo v stran — tja po stezi čez travnik. Zato je kar po žepih nataknil britve in nožev in šel.

»Britve! E, e, e — dobre in ostre britve!«

Molil jih je vsakemu pod nos in se smejal kar mogoče prijazno. In čim prijazneje se je smejal, tem bolj se mu je zavlekel obraz v brezštevilne tanke, skoro prozorne gube, zlasti tja krog oči in preko senca.

»Če je res?« se je ustavil kdo pri njem in začel izbirati robo. »Ali ste jih dobro nabrusili, Urbanec?«

»Nabrusil, ha, pogledjte!«

In Urbanec je vzel britev, jo vzdignil visoko proti solncu in s palcem udaril od strani proti ostrini, da je zazvenelo.

»Dobra britev!«

»Koliko stane?«

»Dva in pol.«

»Predraga je —«

»E, e, e...«

In Urbanu se je število gubic krog oči zmanjšalo za dobro četrtino. A hud ni bil! Hud ni bil Urbanec nikdar. Naprej je šel, da bi drugje poskusil svojo srečo.

»Britve, britve!«

In tedaj je včasih imel res srečo. Prodajal je neredko vse, kar je bil nabasal in potaknil po žepih in še zmanjkalo mu jih je. Po takih dnevih se je seveda zvečer ves vesel vračal po stezi do Trškove gostilne in si privoščil v gostilni za večerjo polič črnega več kot sicer.

Da veste: britvar Urbanec je večerjal in spal v Trškovi gostilni.

Tršek in Trškova se nista menila za britvarja, kadar je brusil pred hišo, ali pa zvečer večerjal za vrati, da bi mu bila privoščila kako bolj prijazno besedo. Le v soboto zvečer, ko je stal pred Urbanem polič vina več ko sicer, se je ustavil Tršek pri njegovi mizi in ga vprašal nekoliko prijazno:

»Ali je bila dobra kupčija?«

»E, e, e — še dosti, še dosti!«

Urbanec je napravil krog oči še mnogo mnogo več gubic, kot kadar je dobro prodajal...

Urbanec je bil silno odvisen od Trška. Kje bi bil revni britvar dobil stanovanje in prostor za svoj voziček, ko bi ga odslavil Tršek? Morebiti nikjer; vsaj tako pripravnega ne. — Res ni bilo mnogo, kar je imel pri Tršku. Spal je na svislih, ali pa, kadar je bilo bolj mraz, v hlevu. Po zimi je tudi svoj voziček potegnil v hlev in brusil v hlevu, kjer je bilo gorko... Vse to res ni bilo kdovekaj. A bilo je le. In da bi vsaj ostalo pri tem, kot je bilo. Pa je kazalo, da ne bo. Tršek je namreč nameraval sezidati v kotu pod pomolom mal prizidek za pičo. In potem vsekako britvar Urbanec ne bo imel več prostora.

Rekel sicer tega ni Tršek kar naravnost, ker se je bal ljudi, ki bi bili rekli, da

občinski uradnik ne more biti ob enem občinski odbornik. Govornik konečno naglašala, da bi ta določba ne zadevala učiteljev, ker teh ne nastavlja dežela, ampak dež. šolsko oblastvo.

Predlog se izroči upravnemu odseku.

Deželna lekarna in druge naprave.

V seji dne 24. aprila 1900 je dež. zbor sklenil soglasno:

»S pričetkom leta 1902. je dobava zdravil in obvezil izvršiti v lastni režiji, oziroma ustanoviti je lastno bolnično lekarno za vse deželi podrejene zavode ter se deželni odboru naroča, da stori pravočasno za to potrebne korake in da stavi v prihodnjem zasedanju o tem primerne nasvete.«

Izvršuje ta sklep je deželni odbor z ene strani naročil vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov, da zadevo ustanovitve bolnične lekarne v vsakem oziru pretresa, se o njej posvetuje v konferenci zdravnikov ter potem stavi primerne nasvete — z druge strani pa se je, natančno razločivši tozadevne razmere, obrnil na c. kr. deželno vlado s prošnjo, da odobri to napravo.

Vrh tega je deželni odbor — opozorjen, da so nekatere sestre iz reda usmiljenih sester sv. Vincencija Pavlan-kega dovršile lekarniške študije — stopil tudi v dogovor s tem redom ter ga vprašal, ali bi ne mogel dati na razpolago takih izprašanih sester za opravljanje posla v nameravani bolnični lekarni.

Vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov je rešilo svojo nalogo ter predložilo prav temeljito poročilo, v katerem je s strokovne in finančne strani na drobno razložilo vse okoliščine, na katere se je tu ozirati, kakor so: prostori za lekarno, pohištvo in farmacevtska oprema, vse druge priredbe, način in stroški vršbe i. t. d. Pri tem je vodstvo v soglasju z zdravniškim kolegijem prišlo do sklepa, da je naprava bolnične lekarne za deželo koristna ter da jo je znova priporočati.

Razun tega je deželni odboru v tej zadevi došel tudi še od zasebne strani izdelani elaborat, v katerem je dotičen spisovatelj — deloma na drugačnih podstavah in preračunih — prišel končno do enakega sklepa kakor vodstvo deželnih dobrodelnih zavodov v svojem že omenjenem poročilu.

C. kr. dež. vlada v Ljubljani je z ozirom na dotično prošnjo po zaslišanju dež. zdravstvenega sveta dovolila dež. odboru ustanovitev domače lekarne v tukajšnji občini javni bolnici za vse deželne dobrodelne zavode pod tem pogojem, da bo predstojnik kot odgovorni voditelj te lekarne magister lekarstva, ki je upravičen voditi javno lekarno ter da bo natančno se držaje dotičnih predpisov in pod osebno odgovornostjo voditelja bolnične lekarne oddajal zdravila izključno le za bolnike deželnih dobrodelnih zavodov. Istotako se tudi druge zaloge vsakovrstnih takih predmetov v tej lekarni, ki ne spadajo med zdravila, smejo porabljeni le za namene zavoda ter je popolnem izključeno, oddajati jih drugim ljudem. Ta domača lekarna se ima nastaniti v za to pripravljenih prostorih ter je posebno tudi še pravilno opraviti soba, kjer se oddajajo zdravila. Više nadzorstvo lekarne je poveriti bolničnemu vodji ter jo imajo nadzirati tudi drugi zdravniki v zavodu. Samo ob sebi je umevno, da bodo lekarno od časa do časa pregledovali tudi državni zdravstveni organi, kakor je to predpisano za javne in domače lekarne.

O tem razsodilu c. kr. dež. vlade so bili ob enem obveščeni tudi vsi lekarnarji v Ljubljani ter jim je bil dopuščen priziv na c. kr. ministerstvo za notranje stvari v roku štirih tednov.

Od reda usmiljenih sester je na stavljeno vprašanje došel odgovor, da je ena popolnem izprašana sestra lekarnarčanka že sedaj na razpolago, druga pa bo čez nekaj časa dovršila izpite.

Na podstavi nasvetov vodstva deželnih dobrodelnih zavodov se je končno naročilo deželni odboru stavbnemu uradu, da s tehniškega stališča pretresuje vprašanje priredbe prostorov in oprave ter da o skupnih stroških ustanovitve nameravane domače lekarne — stavbinske preuredbe, pohištvo in farmacevtska oprema in druge nabave — sestavi proračun. Po tem proračunu znašali

bi ti stroški z všteto jako znatno rezervno zalogo za nepričakovane izdatke skupno 9000 K.

Stvar torej sedaj tako stoji, da so v svrhu ustanovitve domače lekarne za deželne dobrodelne zavode dovršene vse poizvedbe in vse uvodno delo, tako, da v tem oziru ni nikakega zadržka, da se ta lekarna otvori začetkom prihodnjega leta. Ravno tako je c. kr. deželna vlada dala potrebno oblastveno dovoljenje, toda to razsodbo je izdala po sodnih stopinjah ter tukajšnjim lekarnikom proti isti dopustila priziv. V tem oziru bi bila torej mogoča zakasnitev ter bi bilo pričakovati, da razsodilo zadobi pravno moč.

V lekarni se tudi izvršuje cela vrsta opravil po ceni, brzo in priročno le, ako je pri rokah plin s potrebnimi pripravami. Naravno je, da se bodo dotični stroški vsled tega nekoliko zvišali ter naj bi se v to svrhu vzel v proračun strošek v znesku 6000 K. Dejansko pa bi se vpeljava plina, katere se tukaj z novega sproži, izvršila ob enem z ustanovitvijo lekarne in vrh tega le tedaj, če se bo po večkratni skrbni preskušnji v finančnem in drugem oziru mogel pričakovati zaželjeni uspeh.

Tehniška oprema v deželni bolnici, in sicer v prvi vrsti stroji za razsvetljavo, perilnico, potem tudi kurilne naprave z mnogimi zaklopnici in imajo tako svojstvo, da se za njihovo vzdrževanje, oziroma za izvršitev poprav potrebujemo posebna orodja. Čeravno je velik del tega orodja, kakor tudi stroj za vrtnanje že na razpolago, treba je vendar vse te prav pogoste poprave, pri katerih se morajo odviti posamezne železne konstrukcije, izvršiti zunaj zavoda, za kar se poprečno izda na leto kakih 200 K.

Iz tega razloga se priporoča, da se kupi jedna stružnica, katero bi gonil ali na njej sami pritrujni majhen elektromotor ali pa po transmisiji iz ene ali druge parnih črpalnic. Za to skupno napravo se potrebuje vsota 1400 K.

Za popravo obzidanih sestavin pri kotelih, katerih zidovje je skoraj vse izžgano, dalje za tudi nujno potrebno obnovitev tlaka v poslopju za kotle — katero delo se bo večinoma izvršilo v lastni režiji — nastalo bo neizogibno 372 K stroškov (med temi 360 K za 1000 komadov šamot opeke), oziroma 320 K (med temi 204 K za 3400 kg. portlandcimenta), skupno torej 692 K ali okroglo 700 K.

Na porodnišarsko - ginekološkem paviljonu ste sedaj le dve kopalni sobi. Ker številno bolnikov na tem oddelku vedno narašča ter je poraba kopeli v drugem nadstropju za mnogo bolnikov spojena z največjimi neprilicnostmi, je jako želeli, da se napravijo še druge kopalnice. Taka kopalna soba z dvema banjama napravila bi se v pritličju ginekološkega paviljona v majhni sobi, ki se rabi sedaj za shrambo. Delo se bo z večine izvršilo v lastni režiji, stroški pa bodo, ker se dovajanje mrzle in gorke vode kakor tudi potrebni odtok nahaja že v v jedni steni te sobe, razmeroma nizki ter znašali približno 250 kron.

Deželni odbor si torej usvoja nasvetovati:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

»V svrhu izvršitve sledečih priredb, naprav in dela v deželni bolnici se dovoli:

1. Za ustanovitev domače lekarne za deželne dobrodelne zavode 9000 K;
2. za vpeljava plina 6000 K;
3. za napravo stružnice 1400 K;
4. za popravo obzidanih sestavin pri kotelih ter pretlikanje v poslopju za kotle 700 K;
5. za napravo še ene kopalne sobe v ginekološkem paviljonu 250 K.«

Finančni odsek pa predlaga, da se sicer načeloma vsprejmo vsi predlogi, a za ustanovitev lekarne se določi le 8000 K, stroški za stružnico in kotle pa naj se stavijo v proračun bolnice.

Poslanec Lenarčič naglašala, da hoče glasovati za lekarno, a ne sme biti javna, temveč le za bolnico.

Poročevalec grof Barbo odgovarja, da lekarna nikakor ne bo javna. To bi se le tedaj zgodilo, ko bi lekarnarji s pritožbami prisilili deželo do tega. — Sprejeto.

Deželni dobrodelni zavodi.

Za bolnico se za leto 1901 proračunava potreščina 265.914 kron, torej za

4300 več, kakor predlaga deželni odbor. To pa zato, ker se je dovolilo po 200 kron nagraje nadupravitelju in kontrolorju, strojevodju pa 150 kron; dalje se je c. kr. deželna vlada dr. Bocku zvišala od 800 na 1000 K, za štiri sekundarije se je ustavilo 1200 K, za poprave se je proračun zvišal za 250 K, režijski stroški so se zvišali za 2100 K. Ker pokritje znaša 105.575 kron, je torej primanjkljaja 160.339 kron, ki se bodo pokrili iz deželnega zaklada.

Za blažnico se proračunava stroškov 167.476 kron, torej 2050 kron več, kakor predlaga deželni odbor, ker se je dovolilo po 150 kron zdravnikom za vozne troške in 1750 kron več za inventar. Ker se pokritje proračunava na 26.144 kron, je torej primanjkljaja 141.332 kron.

Za porodnišnico se proračunava potreščine 22.441, pokritja 2731, torej primanjkljaja 19.710 kron.

Za najdenišnico se proračunava potreščine 7762, pokritja 772 kron, torej primanjkljaja 6990 kron.

Za vse štiri deželne dobrodelne zavode bode torej po proračunu iz dežel. zaklada za tekoče leto doplačati 328.371 kron.

Deželnobranska vojašnica.

S 1. jan. 1896 je bila Ljubljana gledé povračila za vojaško nastanovanje uvrščena iz petega v četrti najemniški razred. Tem povodom je deželnobransko poveljništvo v Gradu zvišalo najemnino za vojašnico v Ljubljani od 10.555 gld. 32 $\frac{1}{2}$ kr. na 11.505 gld. 32 $\frac{1}{2}$ kr. ter se je ta najemnina istinito plačevala od 1. jan. 1896 do konca jan. 1901. Pri tej priliki pa je prišla vojaška uprava na sled pomoti, da je že od 1. jan. 1896 do konca l. 1900 plačevala najemnino za četrti razred, torej preveč 950 gld. na leto ali skupaj 4829 gld. 17 kr. Sedaj vojaška uprava zahteva povračilo tega zneska.

Poročevalec Kalan v imenu fin. odseka predlaga, da se vrne vojni upravi 9658 kron 34 vinarjev v petih letnih obdobjih brez obrestij.

Obvelja.

(Konec pril.)

Prejeli smo včeraj sledeči dopis: Sklicuje se na tiskovni zakon prosim priobčiti z ozirom na članek »Občni zbor kmetijske družbe kranjske« v »Slovencu« od dne 28. junija t. l. št. 146 ta-le popravek: Ni res, da sem jaz eden izmed mnogih, ki so bili vneti za boj proti »klerikalcem« a so postali lojalni, ko so zavohali, odkod da sapa piše, t. j. ko so — po besedah Slovenca — zvedeli, da za odborovo listo stoji — dež. predsednik. Res pa je, da sem bil za odborovo listo, torej zoper boj proti »klerikalcem«, iz stvarnih razlogov in da sem zvedel se-le iz »Slovenca« št. 146, da baje stoji za odborovo listo — dež. predsednik. Št. Vid pri Ljubljani, dne 2. julija 1901. J. Žirovnik, nadučitelj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. julija.

Deželnoborsko zasedanje

se bliža svojemu koncu. Predarlski deželni zbor je že včeraj zaključil svoje delo, drugi mu slede v najkrajšem času. Splošno se sodi, da večina deželnih zastopov že v sredo izvrši svoje delo, le nižje - avstrijski, češki, galiski ter brčkone tudi kranjski bodo zborovali še najmanj teden dni, ker morajo rešiti še ves deželni proračun. Večina deželnih zborov bo namreč že v tem zasedanju dovršila vse svoje delo in se, kakor je to že znano o kranjskem deželnem zboru, več ne snide pred novimi volitvami. — Gorenjeavstrijski deželni zbor je že tudi končal svoje sedanje delo. Zasedanje je preloženo in se torej snide zastop zopet v jeseni. — V tirolskem deželnem zboru je posl. Schöpfer stavil predlog na premembo volivnega reda. No, večina o tej stvari ni hotela nič slišati ter je prešla preko nje na dnevni red.

Nižjeavstrijski shod mestnih zastopnikov

se vrši, kot smo že omenili, v znamenju in pod patronanco znanega Völkla. Povedali smo že, da so bili na dnevnem redu tega shoda sicer predmeti, ki so velike važnosti za avtonomna oblastva in ki so jih že dobro reševali zborovalci na zadnjem dunajskem sestanku, toda v Št. Hipolitu ni bilo ni-

kogar, ki bi stvar razumel. Razpravljalo se je mej drugim o »preskrbi ubožcev«, a se je pokazala tako vzorna nevednost, da bi bilo skoro bolje, ko bi se bila gospoda posvetovala o preskrbi »duševnih revčev«. Neki mož, posl. vit. Demel, je zahteval celo podržavljenja oskrbe ubožcev. No, večina vendar s tem ni bila zadovoljna in vsprejet je bil Völklov predlog, naj se prepusti ta zadeva odboru v nadaljno »proučevanje«. Za take sklepe pač ni potreben shod mestnih zastopnikov.

Volivna reforma za češki deželni zbor.

Predlog češkega konservativnega veleposvesta sicer nima prav nobene nade na zmago, imel bo pa vendar ta vsepah, da so vse deželnoborske stranke jele resno misliti na premembo sedanjega volivnega reda. In res se nekaj zgodi v tem oziru še v tem zasedanju. Uvedo se za kmečke občine direktne volitve. Dotični predlog pride vsled dogovora vseh strank na dnevni red že v jedni prihodnjih sej in bo takoj vsprejet brez razprave in ugovora. Volivci kmečkih občin bodo na ta način že pri bližnjih deželnoborskih volitvah volili brez volivnih mož, kar je bilo z ozirom na omiko češkega prebivalstva že davno potrebno. Kakor na Nižjeavstrijskem in Kranjskem, so s tem seveda tudi na Českem uvedene direktne volitve i za državni zbor.

Nova pomožna škola za Češko.

Ker je kardinal - knez nadškof dr. Skrbensky zelo rahlega zdravlja in ker je tudi njegov dosedanj pomožni škof Kalous vedno bolehen, se je že dalj časa resno mislilo na imenovanje novih pomožnih škofov. In res poroča sedaj »Bohemia«, da sta že imenovana Čeh dr. Krasl in Nemec dr. Frind novima pomožnima škofoma. Oba dostojanstvenika se nahajata sedaj na Dunaju, kjer bota položila prisegi. Prvi je določen za češki, drugi za nemški del škofije. Dr. Frind je baje določen za naslednika že zelo priletnemu litomerškemu škofu dr. Schöblu.

Dr. Rieger o Mladočehih.

V nekem razgovoru z urednikom lista »Gaz. Polska« je podal dr. Rieger marsikatera pojasnila o stališču Mladočehov pri prihodnjih deželnoborskih volitvah. Mož izraža najprej svoje zadoščanje, da so Mladočehi vsprejeli njegov program, potem pa pravi, da morajo Staro in Mladočehi računati z novo nastalimi strankami, radikalc, narodnimi socialci, socialnimi demokrati in agrarci. Mladočehom stoji najbližje radikalc in potem pa tudi socialni demokratje (!), o katerih se ne more trditi, da so izključno internacionalni. Dr. Rieger meni, da se češki socialni demokratje s časom ločijo od dunajskih voditeljev. Najnevarnejši nasprotniki Mladočehov so agrarci, ki jim pri prihodnjih volitvah vzamejo brčkone večje število mandatov. Vkljub za Mladočeha tako nevarnemu položaju pa dr. Rieger ne poka nikakih nasvetov, kako se naj otresejo ne-ljubih nasprotnikov.

Kritika v Berlinu.

Sporočili smo včeraj mej brzovjavi, da cesar Viljem ni potrdil občinskega svetnika Kauffmanna drugim županom, akoravno so se zanj izjavili vsi ministri z državnim kanclerjem grofom Bülowom vred. Ta cesarjev korak ima dvojno političsko važnost. Prvič je važen radi tega, ker se je postavil cesar v nasprotje z vsemi ministri, drugič, ker Kauffmann radi tega ni bil potrjen, ker je pred dvajsetimi leti kot rezervni častnik delal za napredne volitve in bil vsled tega odslovljen iz armade. — Kaj neki ukrenejo ministri, ki ne uživajo več cesarjevega zaupanja? Navadni smrtniki bi pričakovali sedaj demisijo celotnega kabineta. To je prvo vprašanje, s katerim se peča sedaj berlinska javnost. Konečno se pa tudi resno razmotriva vprašanje, če je kdo res za celo svoje življenje nesposoben za berlinskega župana, ako je bil pred toliko in toliko desetletji kot rezervni častnik pri kakih volitvah slučajno drugega političkega prepričanja, nego tedanja vlada. No, berlinski mestni zastop se menda ne bo dal ustrašiti. Trdi se namreč, da bo Kauffmann v jeseni zopet soglasno izvoljen drugim županom.

Dopisi.

Iz ljubljanske okolice dne 6. julija. („Slov. Narod“ in studenška afera). Dopisnik čudak „Slov. Naroda“, ki je izkušal izkoriščati majnikov izlet blaznih žensk v svojo uprav značilno korist s tem, da je uporabil ves svoj liberalno olikani terorizem, da ustraši dr. Divjaka in njegovo blago soprogo od njune vernosti, vestnosti in natančnosti v vsakem pogledu, se kar pomiriti ne more, odkar smo ga vže dvakrat prav korenito okrcali ter razkrili njegov značaj, da si nismo imenovali in se ne imenujemo njegovega imena. Z osebnostjo se mi sploh ne pečamo, ker nam pride le ta v poštev še le v drugi vrsti.

Iz malega dogodka izkuša „Slov. Nar.“ z dne 1. julija št. 147 napraviti kar „studenško afero“. Kako smešno! Ker se mu seveda ne posreči našega razkrinkanja ovreči (da se držimo prav njegovih besedij), odločil se je za prav liberalno-zidovsko taktiko: kjer bi moral odgo varjati — ondi molči, — zato pa tem pridnejše sega po blatu in meče ž njim, češ, nekaj že ostane.

Tako daje duška svoji domišljavi učenosti in mržnji do vsega, kar je versko. Nam podtika motive, kakoršni so pač v dopisnikovih krogih vsakdanji, katerih pa naši ljudje niti zmožni niso, in bi bilo pod njihovo pametjo in vestjo, ako bi na taka impertinentna blatenja reagirali.

Vir vsem dopisom iskati je jedino v znanem liberalnem terorizmu, v zavisti ter sovraštvu do vsega verstva, pa tudi do vsacega razuma in vsake vesti. Pri tem se skriva dopisnik „moško“ za suknjo dr. Bleiweisa, sumniči in blati g. „Matevžeta“, ki je pri vsem pa čisto nedolžen. Brez „farovskega cvirka“ seveda nobena liberalno-napredna duša ne more živeti. Kar se pa tiče pretenj, le na dan ž njimi, mi se jih čisto nič ne bojimo! Naj se le pojasni vsa zadeva, morda se pojasnijo dopisniku tudi pojmi o nebesih, misijonih itd.

Iz Aleksandrije, 1. julija. V mesecu juniju se je v naši cerkvi prav spodbudno častilo presv. Srce Jezusovo. Za to so se posebno prizadevali udje bratovščine J. S., katere voditelj je francoski kurat P. Urban. Vsak dan ob 7. je bila sv. maša pri oltarju Matere božje, kjer je na evangelijski strani krasen kip J. S., obdan z baldahinom, ki ga je letos preskrbela bratovščina, razsvetljen od obilo sveč in ozaljšan s cveticami. Pred sv. mašo je voditelj napovedal poseben namen čiščenja za vsak dan, po sv. maši pa je prebral kratko premišljevanje o presv. Srcu in opravil nekatere molitve. Mej sv. mašo so do darovanja pele Francozinje, okoli dvajsetna številu; včasih se je pridružilo tudi nekaj moških pevcev, in ena jih je spremljala na harmoniju. Na to so molili sv. rožni venec in litanije J. S. do obhajila, h kateremu jih je vselej nekoliko pristopilo.

Prav veličastno je bilo pa vse na praznik J. S. Ljudi je prišlo veliko v cerkev. Ob osmih je bila slovesna sv. maša z godbo, mej sv. mašo nagovor v francoskem jeziku in skupno obhajilo. Samo pri skupnem sv. obhajilu je bilo precej nad tisoč pobožnih častilcev J. S. obhajanih, mej njimi je bilo tudi lepo število moških. Po sv. maši je bilo presv. R. T. izpostavljeno do petih popoldne. Mej tem časom so razne kolonije, vsaka eno uro, častile presv. R. T. in bili so še štirje govori.

Tolažljivo je videti, da je tu iz vsake narodnosti mnogo prav dobrih in vnetih katoličanov, in hvala Bogu, tudi Slovenci niso zadnji. Seveda je pa tudi tukaj, kakor povsod, veliko zelo slabih, katerim je prva reč vse kaj drugega kakor Bog; tudi Slovenci niso izvezeti. Res je, da prihaja vedno več vernikov k slovenski službi božji, vendar, če se pomisli, da je v Aleksandriji po zadnji štetvi okoli 3000 Slovencev, jih prihaja primeroma zelo malo. Vzrok temu je pri mnogih malomarnost in posebno tudi to, ker tukaj ne poznajo nedeljskega počitka. Poleg tega so pa tudi krive mnoge ne ravno vnete družine, ker jim ali celo ne puste iti v cerkev ali pa jim dovolijo samo enkrat ali dvakrat v mesecu; mnogim takim služkinjam je mogoče dobiti le kako tiho mašo, ne pa priti k slovenski službi božji. Zato sem premišljeval, kako bi takim pomagal, ki bi rado

prišle, pa ne morejo, da bi redno prišle k službi božji.

V tem oziru, sem si mislil, bo mogel naš konzul kaj storiti. Govoril sem ž njim o tem, mu razložil, da je prvi vzrok, da se tako mnoge Slovenke izgubé, ta, ker ne hodijo v cerkev, in tega so velikrat krivi gospodarji, ker jim ne dovolijo, kakor velewa sveta cerkev, hoditi k službi božji in k svetim zakramentom. Gospod konzul, ki me v vsakem oziru rad podpira, je bil tudi tu takoj pripravljen storiti, kar sem želel. Nasvetoval sem mu, naj vpliva na to, da bodo gospodarji, ki vzamejo iz Franc. Jožefovega azila služkinje, jim dali prostost v zaletih svete vere. Takoj je preskrbel poziv, ki je zdaj nabit v prvi sobi azila, in sicer v štirih jezikih: v slovenskem, nemškem, italijanskem in francoskem ter se glasi takole: »Vsi delodajalci, ki vzamejo služkinje iz Franc. Jožefovega azila, so nujno prošeni, istim dovoliti, da morejo zadostiti svojim verskim dolžnostim, posebno jim, kolikor le možno, dovoliti v nedeljah in zapovedanih praznikih iti k sveti maši.

Služba božja za Slovence je ob 6½, za Nemce ob 8 in za Italijane ob 10. C. in kr. konzul E. Ugron.

S tem se sicer ne bo še vse doseglo, ali nekaj bo to le pomagalo in razveseliti nas mora vsak napredek v dobrem.

P. Benigen.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. julija.

Premilostni gospod knezoškof ljubljanski, dr. Anton Bonaventura Jeglič, se je vrnil sinoči z vizitacijskega potovanja v ribniški dekaniji. Po sklepu vizitacije se je odpeljal včeraj popoldne premilostni gospod knezoškof v Kočevje, da si ogleda napredek zidanja tamošnje nove župne cerkve. Na kolodvoru ga je vsprejel in pozdravil c. kr. deželne vlade svetnik gospod Ludovik pl. Thoman. V njegovem spremstvu in v spremstvu gospodov duhovnikov ter gospoda c. kr. višjega sodišča svetnika Gottfrieda Brunnerja in knežjega upravitelja gospoda Schädingerja si je potem ogledal premilostni gospod knezoškof zidavo ter se zelo priznalno izrazil.

Višje redove bode delil presv. gosp. knezoškof letošnjim gg. novomašnikom tekoči teden in sicer jutri subdiakonatu, v petek diakonat in v nedeljo presbiterat, vaelej ob 8. uri zjutraj.

Imenovanje Referentom c. kr. dež. komisije za kmetijske zadeve je imenovan g. vladni svetnik Ludovik marki Gozani.

Umeščen je bil na župnijo Predvor č. g. Matevž Jereb, župnik v Št. Janžu.

Pri kanonični vizitaciji v ribniški dekaniji je bilo birmanih: na Velikih Poljanah 60, pri sv. Gregorju 75, v Sodražici 256, v Loškem Potoku 307, v Dragi 175, na Gori 59, v Ribnici 290, v Grčaricah 51, v Dolenji Vasi 124, v Laščah 302, v Škocijanu pri Turjaku 63, na Robu 136, v Dobropoljah 667, v Strugah 134, torej skupaj 2799 birmancev.

Umrla je včeraj, kakor smo že kratko sporočili, ob četrt na 1. uro popoldne v tukajšnjem uršulinskem samostanu čast mati Kordula (rojena Marija) Mercher, dopolniviš ravno 2. t. mes. 74 let. Skromna, tiha redovnica je z jekleno vztrajnostjo in točnostjo izvrševala svoje stanovske dolžnosti skozi skoraj 50 let. 46 let je delovala v šoli, zlasti se je trudila z učenkami, ki so se pripravljale za prvo sveto spoved, obhajilo in birmo. Zadnje leto je tožila, da so ji težke noge, a vendar je še, kadar je le mogla, udeleževala se vseh vaj. Nikdar poprej bolno jo je ravno na njeni rojstni dan zadela kap in šest dobrih dni je neobčutna živela: telesne moči so ji popolnoma odpovedale, dokler se ni njena duša preselila mirno, brez boja, da gre po plačilo, ki si ga je zaslužila s svojim bogoljubnim, trudaljubivnim delovanjem. Pogreb bo jutri 10. t. m. ob 4. uri popoldne.

Deželni zbor kranjski je imel danes sejo do 2. ure. Daljša razprava je bila o davkih. Prihodnja seja je v četrtek. Kakor čujemo, bo zadnja seja dež. zbora prihodnji torek.

Kongregacija Salezijancev je sedaj definitivno prevzela v svojo last graščino

Rakovnik pri Ljubljani, kjer se v mesecu oktobru letos naselijo gojenci z voditelji duhovniki in prično svoje blagonosno delovanje. Srečke, ki jih je izdalo svojedobno društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča, se zopet razprodajajo, kakor je razvidno iz današnjega oglasa. Žrebanje se vrši nepreklicno 30. decembra letos. Ker je čisti dohodek te loterije določen tako eminentno dobrodelnemu namenu, je pričakovati, da se dobrotniki v Ljubljani in po deželi brezdvomno odzovejo prošnji društva za obilen nakup srečk efektne loterije.

Zrelostni izpiti na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani so bili za oddelek A včeraj — dne 8. julija — dovršeni; danes se nadaljujejo za oddelek B. Iz oddelka A jih je prišlo k ustnemu izpitu 29, in sicer 26 tukajšnjih in 3 zunanji. Izmed teh sta izvršila izpit z odliko 2: Pavel Grošelj iz Ljubljane in Gregor Žerjav iz Loža; 18 jih je prejelo zrelostno izpričevalo brez odlike, med temi tudi gospodična Olga Schulze z Reke, ki se je privatno učila gimnazijskih predmetov; sedaj pa se hoče učiti zdravilstva ter zdraviti potem zlasti otroške bolezni. — 5 kandidatov je dobilo ponavljalni izpit iz enega predmeta; 4 pa so padli za celo leto.

Na c. kr. moškem učiteljskišču so se vršili ustni zrelostni izpiti dne 4, 5, 6. in 8. julija. Oglasilo se je bilo 21 javnih gojencev četrtega letnika in 3 eksternisti. Med pismenimi izpiti sta odstopila dva eksternista, med ustnimi pa eden. Izmed 21 javnih gojencev jih je prebilo 16 izpit z dobrim uspehom (med njimi eden z odliko), 4 smejo jeseni ponavljati izpit iz enega predmeta, 1 je reprobiran na eno leto. Aprobirani so: Alt Aleksander iz Velike nedelje na Stajerskem (z odliko), Fabinc Franc iz Kostanjevke, Hlebec Karl iz Sevnice, Hren Anton iz Dobropolje, Jamšek Viktor iz Rajhenburga, Jankovič Peter iz Ljubljane, Kalan Franc z Jame pri Kranju, Levstik Ivan iz Oplotnice, Pirkovič Ludovik iz Ljubljane, Roš Mihael iz Hrastnika, Sterniša Ivan z Zidanega mosta, Seme Josip iz Gatine pri Grosupljem, Štrekelj Ivan iz Ljubljane, Turk Anton z Raven pri Št. Vidu nad Čerknico, Zehrastrnik Vinko z Radeč pri Zid. mostu in Zupanc Rafael iz Nove Štife.

Dela za novomeški vodovod so se pričela včeraj. Pred pričetkom dela je bila cerkvena slavnost, potem pa je sledilo blagoslovljenje temeljnega kamna za reservoir in prvi vhod. — Cerkevno opravilo se je vršilo v kapelici Božjega groba poleg mesta. Sv. mašo je služil mil. g. prošt dr. Eibert. Navzoča je bilo poleg g. župana dr. Schegula, podjetnika Lončariča in drugih prizadetih gospodov dokaj odlične gospode iz mesta. Petje pri sv. maši je oskrbel dijaški oktet pod vodstvom g. Hladnika. Bog daj prepotrebemu podjetju svoj blagoslov, da se vse izvrši brez nesreče!

Preložitev sedeža okrajnega šolskega nadzorstva iz Krškega v Litijo je deželni šolski svet dovolil.

Kopanje starih grobov v Kranju je končano. Izkopalo se je 62 mrličev, mej njimi tudi nekaj otrok. Vsi so bili obrnjeni proti vshodu. Pri okostjih so našli mnogo nožev, zapon, glavnikov in koral. Sedaj je g. Pečnik odšel kopat v Dragatuš na Dolenjsko.

Ljubljanske novice Večerni promenadni koncert priredi ljubljanska meščanska godba jutri v sredo, dne 10. t. m., zvečer ob polu 8. uri do polu 9. ure pred mestno hišo z nastopnim vspehom: 1. Bošnjaki, koračnica, J. Wagner; 2. Francoska overtura, Franke; 3. Suspinol, valček, J. Ivanovici; 4. Domovini i ljubavi, J. pl. Jaje; 5. Večernica, polka mazurka, Schneider; 6. Mirozov, karakteristični komad, Jungman; 7. Prodana nevesta, koračnica, Smetana. — Ob neugodnem vremenu bode promenadni koncert v petek, dne 12. t. m., ob istem času in na istem prostoru, ker ima v četrtek „Glasbena Matica“ javno poskušnjo. — Preradodaren škropilec. Za stolnim župniščem na Vodnikovem trgu se prodaja trdno kroparsko blago. Tisti možje, ki spuščajo po cestah vodo ljubljanskega vodovoda, se brigajo za izdelke Kroparjev na tako čuden način, da prodajalci in prodajalke niso nič kaj veseli, kadar zapazijo, da se pojavijo na

cesti ti možje. Škropileci namreč obrnejo tok vode naravnost na kroparsko železno blago in ga vsega premočijo. Prosimo magistrat, da pojasni škropilecem, da ob ljubljanski vodi tudi kroparsko blago zarujavi. — Človeške kosti so izkopali danes dopoldne pri kopanju jame za steber za električno železnico pred starim gimnazijskim poslopjem. Na kosti so zadeli, ko so zemljo odkopali še le kake pol metra globoko. — Revolta na Barju. Mirno Barje je včeraj razburila revolta, katero so uprizorili nekateri prevročekrvni ljudje. Polomili so več drevja. Policija je storilec na sledu in je nekega Knupica aretovala. — Bicikelj je bil ukraden g. Lavrenčiču na Resljevi cesti št. 4. — Motor splašil je danes na Dunajski cesti Drag. Hribarjevega konja.

Velika dobrodelna slavnost. Da se bodo stroški kljub jako obsežnemu vspehu znatno znižali, ter tako dvignil čisti dohodek, so z ozirom na dobrodelni namen te slavnosti razne korporacije in posamezne osebe mnogo pripomogle. Tako n. pr. je slavna uprava tukajšnje vojaške godbe prepustila isto brezplačno ter le proti neznatnim lastnim režijskim stroškom, isto je storil tudi sl. odbor „ljub. mešč. godbe“, kateri dostavi godbo po jako nižji ceni, nadalje so nekatere tukajšnje tiskarne izvršile tiskovine deloma brezplačno, deloma proti neznatni odškodnini. Istotako so storile tudi druge korporacije, katere pridejo pri tej prireditvi v poštev, ter so z odprtimi rokami odbor podpirale, do nekaterih pa se bode odbor še obrnil. Tudi sl. meščanstvo gre č. damam, katere so v pomožni akciji, jako ljubeznivo s prispevki na roko. Med občinstvom samim pa vlada uprav intenzivno zanimanje in prava radovednost, kako se bode vspeh, ki obsega nad 40 točk, zamogel od 7. ure zvečer do polnoči izvršiti. A odbor je vse tako ukrenil, da bode cel aparat funkcionalno točno točko za točko, v nekaterih oddelkih pa se bodo hkrati izvajale 3—4 številke vspeha na jedenkrat, tako da nudi ta prireditev tudi v tem oziru nekaj novega.

Razpisane učiteljske službe. Na petrazrednici v Ribnici je popolniti mesto učitelja, na dvorazrednici v Fari pri Kostelu pa mesto nadučitelja. Prošnje za ti dve mesti sprejema do 25. t. m. okr. šol. svet v Kočevju. — Dalje je popolniti mesto učitelja na štirirazrednici v Radovljici. Prošnje sprejema ondotni okrajni šol. svet do 31. julija.

Umrl je v Mariboru inženir g. Ivan Fran Brabenc, inspektor c. kr. zas. juž. železnice.

V Gradcu je policija prijela glasovitega ruskega defraudanta Dolmatova.

Istrski deželni zbor. Iz Kopra se poroča, da vlada namerava predložiti isterskemu dež. zboru načrt zakona za definitivno preložitev istrskega dež. zbora v Pulj in čuje se, da bo vlada pregovorila Lahe, da opuste abstinenco in pridejo v deželni zbor.

V škafu vode utopila se je v Trstu v ulici Riborgo št. 13. dveletna Olimpija Pascolutti.

K orožnim vajam odide domači pešpolk št. 17 in huzar. polk št. 6 iz Celovca 9. avg. preko Železne Kaple, Jezerskega in Predpobra v Kranj, kjer se 15. avgusta prično brigadne vaje. Odtod gre vojaštvo preko Škofje Loke, Idrije, Logatca, Planine, Postojne, Šempetra in Divače v Sežano. Drugi del vojaštva pride preko Celja in Vranskega v Kranj. Dne 8. sept. bodo vaje zaključene in 9. sept. se odpelje vojaštvo z Rakeka na svoje mesto.

Otvoritev postajališča in prekladaljšča Eppenstein za občni promet. Postajališče in prekladaljšča Eppenstein proge Zeltweg-Wolfsberg, katero je bilo do sedaj uravnano samo za osebni, prtljažni in vozovni promet, otvori se z dnem 10. julija 1901 za občni promet.

Gos za Barnum in Baileya. V Mengšu se je pri nekem posestniku izvalila gos, ki ima štiri noge in štiri repetavke.

Semenj. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 480 konj in volov, 182 krav in 85 telet. Skupaj 747 glav. Kupčija je bila srednja.

**Poštenost tržaškega laškega po-
slanca Mauronerja razkrinkana.** Pre-
tekli teden se je vršila v Trstu senzacio-
nalna obravnava, o kateri je sodišče izreklo
še-le včeraj svojo razsodbo. O povodu te
obravnavne smo že pred meseci poročali, ker
pa je stvar važna za vse, ki hočejo Mauro-
nerja dobro poznati, priobčimo še nekaj po-
drobnosti. Razprava se je vršila proti Leo-
poldu Mauroner in Terezi Stengle, koja je
tožila Ema Mauroner poročena Giberti, da
sta jo nagovorila, da se odpove svoti 53.000
gld., katero je podedovala po smrti svojih
starišev; 20.000 gld. je privolila Terezi
Stengle kot poplačilo za oskrbo in trud, pri
kateri se je Ema nahajala že iz otroških let,
a ostalo dedščino da privoli Mauronerju, kot
svojemu oskrbniku, od čegar bi dobivala
mesečne obresti one svote in odplačilo glav-
nice posestva. Ko je Ema Mauroner Giberti
bila še le 19 let stara, je uležil žid Venezian
prošnjo na sodišče, da se Ema proglasi pol-
noletno. Za nekaj mesecev se je podpisala
zgoraj omenjena pogodba, glasom katere je
mlada deklica se odpovedala svojemu pre-
moženju v prid Mauronerju. Pred sodiščem
nista obtoženca hotela izjaviti, kdo izmed
njih je sprožil to zadevo, ampak nasprotno
sta trdila, da je sprožila misel sama Ema,
katero so smatrali pa za umobolno in bolno
tako, da ni smela iz hiše. In tako nerazsodni
in v takih rečeh gotovo nevesči deklici naj
pride taka misel na um? Ema Mauroner
sicer priznava, da je pisala Mauronerju pismo,
v katerem pravi, da želi skleniti tako po-
godbo; toda izvirnik pisma je sestavil soprog
Terezije Stengle. Videti je torej, da je misel
za tako pogodbo izšla iz družine Stengle,
pri kateri je Ema bivala. A tudi okolnost,
da je Ema Mauroner pripisala isti družini
20 tisoč gld. kot povračilo za hrano in sta-
novanje, dokazuje, da je ona morala biti
vedno v razgovoru v tem pogledu. S kom,
ni težko uganiti, ko dekle ni moglo iz hiše.
Obtoženca sta se branila tudi s tem, da je
Ema napravila pogodbo sporazumno z njimi
pred odvetnikom in notarjem, koji so jo
vprašali, potem ko so jej prečitali in razo-
deli smer spisa, je-li razumela in ako je za-
dovoljna podpisati pogodbeni akt v vsem
obsegu; na kar da je Ema rekla, da popol-
noma ve, kaj počenja. — Vsa zadeva je se-
veda izpeljana postavnim potom, ali iz vsega
je posneti, da je bila dognana z namenom,
da se nekdo okoristi z denarjem nevedne
deklice. Razprava je trajala tri dni. Emo
Mauroner poročeno Giberti je zastopal slo-
venski odvetnik g. dr. Gregorin. Včeraj
je sodišče razglasilo razsodbo, ki se
glasi: Leopold Mauroner in gospa
Stengle sta zgubila pravdo na
vsej črti. Proti Mauronerju je
tožba radi ničnosti pogodbe v
vsem obsegu šprejeta, darilna
pogodba razveljavljena in Mau-
roner obsojen, da povrne tožite-
ljici 106.000 kron in poravnava vsako
škodo, katera se ima posebej še
določiti. Proti Tereziji Stengel
je daritev 40.000 kron prekli-
cana.

Spomenik cesarici Elizabeti na-
meravajo postaviti tudi na Dunaju. Več du-
najske meščane deluje že v tem smislu.
Častnik tat. V Olomucu so prijeli
nadporočnika Adolfa Oswalda, ki je pone-
veril mnogo erarnega denarja.
Nova veteranska državna zveza
se snuje. Tako se je čulo na občnem zboru
veteranske deželne zveze na Češkem, kjer
se je sklenilo, da se k sedanji centr. zvezi

ne priatopi. K tej novi državni zvezi bodo
pristopile baje veteranske deželne zveze iz
štajerskega, Solnograškega, Šlezije in Gali-
cije. Sedež nove veteranske državne zveze
bode na Dunaju.

Na vlakcu zgorela. Na vlakcu, ki je
vozil včeraj mej Berolinom in Stetinom, se
je zgodila, kakor se brzojavno poroča, grozna
nesreča. Iz dimnika železniškega stroja so
priletele iskre na obleko 18letne deklice.
Obleka se je vnela in deklica je bila v hipu
v ognju. V groznih bolečinah je dekle sko-
čilo iz vlaka in obležalo na progi mrtvo.

List kralja Aleksandra. Srbski kralj
je ustanovil list »Srpski glasnik«, ter je za-
povedal vsem dvornim krogom, da morajo
čitati ta list.

Narodno gospodarstvo.
Mestna hranilnica v Kamniku.

Mestna hranilnica v Kamniku pričela je
svoje poslovanje dne 2. julija t. l. na pod-
lagi od visoke c. kr. deželne vlade za
Kranjsko v imenu visokega c. kr. minister-
stva notranjih stvari potrjenih pravil v mest.
dvorani na glavnem trgu, ter bode imela
vsak torek in četrtek od 9—12 ure dolo-
ludne uradni dan. Ta čas se bodo spreje-
male vloge, za katere, kakor tudi za njih
pravilno obrestovanje jamči mestna občina
v Kamniku. Obrestovale se bodo vloge po
4% in nevzdržene obresti se bodo pripri-
sovale vlogam dne 1. januarja in 1. julija
vsakega leta, ter znova obrestovale, ne da
bi bilo za to predložiti knjižico. Vloge se
bodo uporabljale v prvi vrsti za posojila na
nepremična posestva, pred vsem v Kam-
niškem okraju in v gorenjskih okrajih sploh,
pa tudi na vse druge v paragrafu 25. pravil
naštete načine. Prošnje za posojila se vspre-
jemajo vsak uradni dan in se iste rešujejo
prav v kratkem. Posojila so obrestujejo po
pet od sto za celo leto in hranilnica zahteva
razun obresti še prav majhno odplačilo na
kapital, navadno tako, da plača dolžnik vsa-
kega pol leta tri odstotke izposojenega ka-
pitala, s tem pa uniči celo posojilo v 36
letih. Ako želi dolžnik posojilo še v kraj-
šem času uničiti, je tudi to dovoljeno, le da
potlej plačuje primerno večjo anuiteto. Za
potrdilo vlog so opravičeni vsi člani ravnat-
eljstva, tako da podpišeta vsako vlogo
katerakoli dva člana. Pravila in pojasnila
dobivajo se brezplačno.
Ravnateljstvo mestne hranilnice v Kamniku.

Darovi.

Za pogorelce v Gorenjivasi:
G. Matija Prijatelj, župnik v Slavini, 10 K.
— Kuracija Tomišelj 8 K.
Za pogorelce v Kropi: G. Ma-
tija Prijatelj, župnik v Slavini, 10 K. — Ku-
racija Tomišelj 8 K.
Za pogorelce v Vel. Mraše-
vem: G. Matija Prijatelj, župnik v Slavini,
10 K. — G. Mihael Sajé, župnik v Štangi,
10 K 40 h.
Za pogorelce v Koč. Reki:
Gospod Matija Prijatelj, župnik v Slavini,
10 kron.
Za družbo sv. Cirila in Me-
toda: G. Frančišek Rebol, kaplan v Po-
stojni, ob priliki praznika svetih bratov,
5 kron.
Za kapelico v Aleksandriji:
Neimenovan 10 K.
Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Lvov, 9. julija. V deželnem zboru
je posl. Barwinski prebral izjavo,
da se rusinski poslanci več ne mo-
rejo udeleževati razprav, ker se ve-
čina ne ozira na njih skromne na-
rodne, kulturne in politiške zahteve.

Rusini so nato ostavili zbor-
nico. Namestnik je obžaloval ta do-
godek ter izjavil, da vlada nikakor
ne prezira rusinskih teženj (!).

Bregeno, 9. julija. Deželni zbor
je včeraj zaključil zasedanje.

Cetinje, 9. julija. Zaroka kneza
Ferdinanda bolgarskega s princezino
Ksenijo črnogorsko se bode objavila
koncem septembra. Kralj laški in
laška kraljica bodeta prisostovala
zaročnim slavnostim.

Algir, 9. julija. Maks Regis je
bil s 1285 od 1425 oddanih glasov
izvoljen članom generalnega sveta.

Edenburg, 9. julija. Burski od-
delek so 5. t. m. blizu Edenburga
presenetili Angleži; 19 Burov, mej
njimi poveljnik, je izročilo orožje.

Žitne cene

dné 8. julija 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-20	do 8-21
Rž za jesen	7-17	7-18
Koruza za julij-avgust	5-48	5-49
„ september-oktober	5-69	5-70
„ maj-junij 1902	5-23	5-24
Oves za jesen	6-53	6-54

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-02	8-04
Rž za oktober	6-80	6-81
Oves za oktober	5-23	5-24
Koruza za julij	5-20	5-21
„ avgusta	5-30	5-31
„ oktober	—	—
„ maj 1902	4-93	4-94

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-80	do 8-35
Rž „ južne žel.	7-45	7-70
Ječmen „ „	—	—
„ ob Tisi	—	—
Koruza ogerska	5-60	5-70
Činkvanti	6-75	7-10
Oves srednji	7-60	7-75
Fizol	8-00	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opa- zevanja	Stanje ba- ro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pada- lina v mm.
8. 9. zveč.	737.6	17.2	sl. sever.	jasno	
9. 7. zjutr.	737.3	13.8	sl. svzh.	megla	0.0
12. popol.	734.1	28.1	sr. jzah.	sk. jasno	
Srednja včerajšnja temperatura 18.5 normale: 19.5					

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep ko-
vinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako pred-
metov, kateri trpijo vsled vremena, n. pr. mostovi,
železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno
ograje, strešice nad prodajalnici, shrambe za
plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina
prodaja za Kranjsko pri trdnici **BRATA EBERL**
v Ljubljani, Frančiškanske ulice. — Vnanja naročila
proti povzetju.
Vzorci na zahtevo zastoj. 228 4 12-1

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa državni gimnaziji v Kranju vpisaval
se bodo učenci, kateri nameravajo stopiti v prvi razred,
v soboto dné 13. julija
od 1/9—12. ure v ravnateljstvo pisarni.
Vsprejemne preskušnje vršile se bodo **v ponedeljek dné 15. julija** od 1/9. ure
zjutraj nadalje.
Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov, ter naj
prineso seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.
Vsprejemna taksa je določena na 6 K 80 v.
Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi
pismeno, vpsolati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se mo-
rajo v ponedeljek dné 15. julija pred preskušnjo predstaviti gimnazijskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju,
dné 2. julija 1901. 656 3-3

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

Efektna loterija

**za zgradbo zavetišča in
odgojevališča v Ljubljani.**

Srečka 50 v.

Srečke se dobivajo v odborovi pisarni v
Ljubljani, Gosposke ulice.

Razprodajalcem popust. 675 3-1

Organist

se takoj sprejme.

Neoženjen krojač ima prednost.
Osebo se je oglasiti **dné 13. t. m.**
od 9. do 12. ure dopoldne v uredništvu
»Slovenca« v Ljubljani. 674 1-1

Vožnjekarte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje:

Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,
ali pa 127 25-22

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

363 39-13

Dunajska borza.

Dne 9. julija.	20 mark	23-48	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-30	Sa'move srečke, 40 gld.	201-—
Skupni državni dolg v notab	99-10		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	St. Genois srečke, 40 gld.	234-—
Skupni državni dolg v srebru	99-—		Priporočne obveznice državne železnice	425-25	Waldsteinske srečke, 20 gld.	387-—
Avstrijska zlata renta 4%	118-30		„ južne železnice 3%	341-—	Ljubljanske srečke	60-—
Avstrijska zlata renta 4%	95-65		„ južne železnice 5%	121-25	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	268-50
Ogerska zlata renta 4%	118-25		„ dolenskih železnice 4%	—	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5730-—
Ogerska zlata renta 4%	93-05		Kreditne srečke, 100 gld.	388-—	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	854-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1644-—		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400-—	Akcije južne železnice, 200 gld. st.	91-50
Kreditne delnice, 160 gld.	626-75		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49-—	Splošna avstrijska stavbinska družba	149-50
London vista	239-52 1/2		Ogerskega	24-90	Montanska družba avstr. plan.	419-50
Memski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-45		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-60	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	430-—
			Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—	Papirnih rubljev 100	252-75

Nakup in prodaja
vsa vrstna državna papirja, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako brezbanjo.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCU R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni vrti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.